

Specifičnost konjičke discipline endurance (daljinskog jahanja) u Hrvatskoj

Bošković, Tihana

Undergraduate thesis / Završni rad

2021

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj:

**Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Faculty of Agrobiotechnical Sciences Osijek /
Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Fakultet agrobiotehničkih znanosti Osijek**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:151:973720>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-19**

Sveučilište Josipa Jurja
Strossmayera u Osijeku

**Fakultet
agrobiotehničkih
znanosti Osijek**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the Faculty of Agrobiotechnical
Sciences Osijek - Repository of the Faculty of
Agrobiotechnical Sciences Osijek](#)

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA
FAKULTET AGROBIOTEHNIČKIH ZNANOSTI OSIJEK

Tihana Bošković

Preddiplomski stručni studij Zootehnika

Specifičnost konjičke discipline endurance (daljinskog jahanja)
u Hrvatskoj
Završni rad

Osijek, 2021.

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA
FAKULTET AGROBIOTEHNIČKIH ZNANOSTI OSIJEK

Tihana Bošković

Preddiplomski stručni studij Zootehnika

**Specifičnost konjičke discipline endurance (daljinskog jahanja)
u Hrvatskoj**
Završni rad

Povjerenstvo za ocjenu završnog rada:

1. doc. dr. Maja Gregić, predsjednik
2. prof. dr. sc. Mirjana Baban, mentor
3. izv. prof. dr. sc. Tina Bobić, član

Osijek, 2021.

TEMELJNA DOKUMENTACIJSKA KARTICA

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku
Fakultet agrobiotehničkih znanosti Osijek
Preddiplomski stručni studij, smjer Zootehnika
Tihana Bošković

Završni rad

Specifičnost konjičke discipline endurance (daljinskog jahanja) u Hrvatskoj

Sažetak: Daljinsko jahanje je danas poznato kao najbrže rastuća konjička sportska disciplina. Svaka pasmina konja može sudjelovati u natjecanju no ipak za dobre rezultate potrebno je da konj ima određene predispozicije, a najvažnija od svih predispozicija je dobra izdržljivost. Arapski konj, jedna je od najstarijih pasmina konja, a prepoznatljiva je po snažnom grebenu i izdržljivim nogama što ga čini najboljom pasminom za daljinsko jahanje. Glavna specifičnost daljinskog jahanja je ta da je za dobar rezultat najbitnije razviti veliko međusobno povjerenje između konja i jahača. U ovoj disciplini bez obzira na želju za dobrim uspjehom na natjecanjima, jahač mora stavljati dobrobit konja na prvo mjesto.

Ključne riječi: Daljinsko jahanje, arapski konj, dobrobit konja, izdržljivost

22 stranice, 2 tablice, 14 slika, 13 literaturnih navoda

Završni rad je pohranjen u Knjižnici Fakulteta agrobiotehničkih znanosti u Osijeku i u digitalnom repozitoriju završnih i diplomskih radova Fakulteta agrobiotehničkih znanosti u Osijeku.

BASIC DOCUMENTATION CARD

Josip Juraj Strossmayer University of Osijek
Faculty of Agrobiotechnical Sciences Osijek
Undergraduate university study Agriculture, course Zootechnique

Final work

Specificity of the equestrian discipline endurance in Croatia

Summary: The endurance discipline at the moment is the fastest growing equestrian discipline. Every horse breed can compete, but to achieve good results it is necessary for a horse to have certain predispositions, the most important one being the endurance of the horse. One of the oldest, and one of the best breeds for endurance discipline, because of its strong body and durable legs, is the Arabian horse breed. The main characteristic of endurance discipline is that to get good results, the equestrian and the horse need to develop connection and mutual trust. Regarding the results and the wishes of the equestrian, the priority should be the health and the welfare of the horse.

Key words: Long distance riding, Arabian horse, welfare of the horses, endurance

22 pages, 2 tables, 14 pictures, 13 references

Final work is archived in Library of Faculty of Agrobiotechnical Sciences and in digital repository of Faculty of Agrobiotechnical Sciences Osijek.

SADRŽAJ

1. UVOD	1
2. DALJINSKO JAHANJE KROZ POVIJEST	2
2.1. Začetci daljinskog jahanja u svijetu	2
2.2. Začetci daljinskog jahanja u Hrvatskoj	3
3. ODABIR KONJA ZA UTRKU	4
3.1. Arapski konj	4
3.2. Potrebne karakteristike konja za utrku	5
4. PRIPREMA KONJA ZA DALJINSKO JAHANJE	6
4.1. Hranidba trkaćeg konja	6
4.2. Fiziološka stanja endurance konja	7
4.3. Sindrom iscrpljenosti konja	8
4.4. Trening konja za endurance	9
5. DOBROBIT KONJA U DALJINSKOM JAHANJU	11
6. ENDURANCE NATJECANJE	12
6.1. Službeno osoblje	12
6.2. Etape	12
6.3. Staza	13
6.4. Način starta	13
6.5. Veterinarski pregled	14
6.6. Plasman	16
7. DISCIPLINSKA ODGOVORNOST	17
7.1. Okrutnost i žuti karton	17
8. ENDURANCE NATJECATELJ	18
8.1. Kilaža jahača	18
8.2. Sedlo i oprema	19
9. LOGISTIKA	20
10. VAŽNIJI REZULTATI U DALJINSKOM JAHANJU	21
11. ZAKLJUČAK	22
12. POPIS LITERATURE	

1. UVOD

Daljinsko jahanje konjička je disciplina u kojoj je cilj projahati označenu stazu, koja se proteže prirodom, u što kraćem vremenskom roku bez da se konj iscrpljuje do granica koje mogu negativno utjecati na njegovo zdravlje. Utrke se odvijaju na distancama od 20 do 160 kilometara. Iako se jahaćim parovima mjeri vrijeme provedeno na stazi, ono nije ključno za pobjedu, već je bitno uspješno proći veterinarski pregled kojim će se dokazati da je konj u dobroj fizičkoj kondiciji. Posebnost daljinskog jahanja leži u tome što je dobrobit konja uvijek na prvom mjestu, a za dobre sportske rezultate potrebna je povezanost i međusobno povjerenje između konja i jahaća. U Republici Hrvatskoj daljinsko jahanje disciplina je koja se razvija najbrže od svih konjičkih sportova jer svake godine broji sve više licenciranih natjecatelja svih dobnih uzrasta. Članice Hrvatskog konjičkog saveza su 17 konjičkih klubova koji su uključeni u daljinsko jahanje i 35 aktivnih natjecatelja u 2021. godini. Motiv za odabir ove teme završnog rada je taj što sam kao dugogodišnja članica Konjičkog kluba Hercules kojemu je osnovna disciplina upravo endurance, aktivno sudjelovala u utrkama daljinskog jahanja i osobno doživjela prednosti i posebnosti koje ova disciplina donosi. Stoga sam mišljenja kako bi se svaki zaljubljenik u konje i konjički sport trebao baviti daljinskim jahanjem.

Cilj je ovog završnog rada pružiti jasan uvid u sve relevantne aspekte daljinskog jahanja kao discipline konjičkog sporta. Pritom se, nakon kratkog uvida u povijest daljinskog jahanja ističu najvažnija načela, uvjeti i kriteriji za bavljenje ovom jahaćom disciplinom koji se odnose na jahaći par, dakle konja i jahaća. Opisani su organizacija sustava natjecanja u daljinskom jahanju i postignuti rezultati u endurance natjecanjima hrvatskih klubova.

2. DALJINSKO JAHANJE KROZ POVIJEST

2.1. Začetci daljinskog jahanja u svijetu

Temelji daljinskog jahanja postavljeni su ljudskom potrebom za komunikacijom i raspodjelom informacija u što kraćem vremenskom roku. Poštanske službe u Americi i Europi su glavni primjer kako su se u povijesti prenosile informacije, što nam dokazuje poznata Pony Express ruta dugačka 1900 kilometara, koja je povezivala Missouri s Kalifornijom. Osim potrebe za raspodjelom informacija, konjska izdržljivost i snaga bila je bitan faktor u vojnim svrhama. Američko i Europsko konjaništvo koristilo je testove izdržljivosti za konje kao dio vojne obuke, konji su morali biti brzi i izdržljivi kako bi bili spremni prijeći velike udaljenosti i u konačnici ostati dovoljno snažni za osvajanje teritorija. Godine 1902. u Bruxelles Ostendeu dogodio se vojni napad u kojemu su konji pretrčali 132 kilometra u prosječnoj brzini od 19 kilometara na sat. Prvo natjecanje izdržljivosti održano je u 19. stoljeću u Europi, Australiji i SAD-u, no uvjeti utrka bitno su se razlikovali od današnjih jer zdravlje životinja nije ni pod kojim uvjetima bilo uzeto u obzir, što danas, na sreću, nije slučaj. Jedna od najpoznatijih utrka u svijetu je Tevis Cup Ride, utrka od 160 kilometara, koja se održava od 1955. godine, sve do danas. Utrka se održava u El Doradu u Kaliforniji u konjičkom parku Robie. Bitan napredak dogodio se 1982., kada je FEI priznao daljinsko jahanje kao službenu disciplinu. Godine 1998. održano je prvo Svjetsko prvenstvo u Ujedinjenim Arapskim Emiratima u kojemu je sudjelovalo 47 država iz cijelog svijeta. Zanimljivo je da je daljinsko jahanje u posljednjih 12 godine najbrže rastuća disciplina, što dokazuje podatak da je 1999. godine održano 63 međunarodna natjecanja, dok je popriličan rast zabilježen 2010. godine kada su organizirana 879 međunarodna natjecanja. Izdržljivost se razvila u sport s dužim udaljenostima, prijeđenim većim prosječnim brzinama. Konji postaju sve izdržljiviji i brži, a vrijeme provedeno na stazi se smanjuje. Jedan primjer koji to dokazuje je podatak da je američka jahačica Velerie Kanavy 1998. godine pobijedila na Svjetskom prvenstvu u Dubaiju i tada postavila svjetski rekord, prelazeći stazu od 160 km u vremenu 09:00:07, s prosječnom brzinom od 17,77 km/h, a trenutni Svjetski rekord postavljen je u Abu Dabiju, 2010. godine gdje je staza od 160 km prijeđena u vremenu 06:21:12 s prosječnom brzinom od 25,18 km/h (Robert, 2016.).

2.2. Začetci daljinskog jahanja u Hrvatskoj

Prvi pisani trag odnosi se na utrku daljinskog jahanja održanu u bivšoj Kraljevini Jugoslaviji 1926. godine. Jahaća staza protezala se od Vukovara do Beograda, a u utrci su sudjelovali konji i jahači iz većine ergela s područja bivše Kraljevine. Prvi na cilj došli su arapski pastuh Kadi i jahač Stjepan Cimbalo, koji su stazu dugu 255 km prešli za 25 sati i 6 minuta. Od povijesnih utrka pa do danas razvijala su se razna pravila pa je tako danas daljinsko jahanje određeno puno strožim pravilima nego u povijesti, a sve u svrhu zaštite zdravlja konja. U Republici Hrvatskoj 13. svibnja, 2006. godine održana je pokazna utakmica u Barabanu (u Istri) u organizaciji Konjičkog kluba Hiperion, kako bi se stekao uvid u to što je potrebno za organizaciju pravog natjecanja daljinskog jahanja. Prvo službeno natjecanje organizirano je 02. lipnja, 2006. godine, na Petrovom vrhu u organizaciji Udruge Bilogora Papuk. Staza je bila dugačka 45 kilometara, s prolaskom kroz jedna veterinarska vrata. U prvoj sezoni održane su 4 utakmice sa 70-tak licenciranih natjecatelja. Velika zainteresiranost za novu disciplinu bila je dovoljan poticaj za organizaciju prvog Croatia Cup-a i Prvenstva Hrvatske u daljinskom jahanju, koje se održalo 2007. Prva utrka sezone 2007. održana je u Otrovanecu 14. travnja 2007. godine u organizaciji Konjičkog kluba Zlatni klas i Udruge Bilogora Papuk. Na stazi dužine 31 kilometar, natjecalo se 53 jahaća para, dok je 47 natjecatelja uspješno završilo utrku. Jahaći par koji je nastupio na svim utakmicama tijekom 2007. godine je Vladimir Vlajinić i kobila Right Choice za konjički klub "KD Konji Gizdavi". Godine 2007. zabilježeno je 16 klubova koji su se kao članovi HKS-a natjecali u daljinskom jahanju: Udruga Bilogora Papuk 1991, Lipik Pakrac 1995, Husar, Manjadvorci, Astra, Konji gizdavi, Veliko Trojstvo, Špar, Jaska, Zlatni Klas, Soko, Poni, Hiperion, Buševac 2003, Katoro Umag i Sveti Mihovil. Danas, 2021. godine u daljinskom jahanju se natječe 17 klubova članova HKS-a (Konjički klub Vinia, Konjički klub Husar, Konjički klub Hercules, Konjički klub Garić, Konjički klub Istra, Konjički klub Čazma, Konjička udruga Konji gizdavi, Konjički klub AS-Klinča Sela, Konjički klub Ramarin, Konjički klub Zrinski-Zrinski Topolovec, Konjički klub Challenge, Konjički klub Magušar, Konjički klub Zlatni klas, Konjički klub Trajbar Team, Konjički klub Astra i Sportski konjički klub SEM (Kramarić Z., 2012.).

3. ODABIR KONJA ZA UTRKU

Daljinsko jahanje je disciplina u kojoj se mogu natjecati sve pasmine konja. Bitno je da je konj utreniran, zdrav i izdržljiv, no svakako jedna se pasmina konja ističe iznad svih, a to je arapska pasmina konja. Razlog zbog kojeg je arapska pasmina u prednosti kod ove discipline je taj što oni ima prirodnu predispoziciju za ovu vrstu sporta. Arapski konji su živjeli u vrijeme Beduina, u teškim klimatskim uvjetima. Od njih se očekivalo da budu dovoljno izdržljivi za ratove i duge pohode, a način na koji su odgajani i trenirani u povijesti doveo je do toga da se prenijetom genetikom i dan danas ždrijebe arapski konji nevjerojatne izdržljivosti, s jakim nogama, laganim kretnjama i velikim plućnim kapacitetom, zbog čega su prirodno talentirani za daljinsko jahanje.

3.1. Arapski konj

Arapski konj je jedna od najstarijih pasmina konja uzgojena u 7. stoljeću u Arabiji. Prepoznatljiva je po maloj glavi štukastog oblika, izraženim očima, snažnom grebenu i izdržljivim nogama. Prosječne je visine oko 152 cm i prosječne težine 360 do 450 kilograma. Današnji arapski konj gotovo je isti arapskom konju koji se jahao u staroj Arabiji. Arapska kobila smatrana je najdragocjenijim blagom beduina koji su godinama čuvali čistokrvnost pasmine. Smatralo se da konj s istaknutijim čelom nosi veći blagoslov, što je savijenijeg vrata s izraženijim grebenom konj je hrabriji, a podignut rep (što je i danas jedna prepoznatljiva karakteristika arapskog konja) znači veći ponos. Snažna pluća, jako srce i vatreni temperament omogućavaju mu trčanje na duge staze bez poteškoća u odnosu na teže i veće pasmine. Za razliku od ostalih pasmina koje imaju 18 rebara, 6 lumbalnih kostiju i 18 kralježaka, arapski konj ima 17 rebara, 5 lumbalnih kostiju i 16 kralježaka. Cjelokupna struktura tijela mu je u savršenim proporcijama pa je u snazi i izdržljivosti nenadmašan (Šebalj, 2015.).

3.2. Potrebne karakteristike konja za utrku

Svaka pasmina konja može sudjelovati u natjecanju daljinskog jahanja, no za dobre rezultate potrebno je da konj ima određene kvalitete i predispozicije. Prva i najvažnija osobina konja za ovakvo natjecanje je izdržljivost konja. Konj i u najkraćoj dužini utakmice endurance natjecanja prelazi veliku kilometražu što za njega kao i za jahača predstavlja veliki napor. Kako bi konj i jahač uštedjeli energiju tijekom natjecanja konj po prirodi mora imati volju za kretanjem prema naprijed, bez da jahač mora ulagati previše snage kako bi konj trčao. U konjičkom žargonu to bi se reklo da konj „mora biti srčan“. Treća karakteristika dobrog trkaćeg konja je ta da konj mora biti u potrebnoj kondiciji kao rezultat pravilnih treninga i pomno planirane hranidbe, za svakog konja individualno. Četvrta bitna stavka je brzina. Konji za endurance utrke moraju biti u stanju duže vrijeme kretati se brzinom koja osim što će ih dovesti prve do cilja natjecanja, ne smije pretjerano utjecati na gubitak energije što se veže na kondiciju i izdržljivost konja. Konji koji se biraju za utrke moraju imati stalozen karakter, ne smiju biti plahi zbog iznenadnih situacija koje ih mogu zateći na terenu (divlje životinje, promet, strojevi za obradu poljoprivrednih površina, itd.). Ako od samih početaka uzgajamo konja koji će biti namijenjen za utrke, važno je obratiti pažnju na pasminu, a kako je već ranije navedeno, arapski je konj najbolji odabir pasmine za daljinske utrke. Važno je pratiti razvoj konja i pri odabiru trkaćeg konja obratiti pozornost na eksterijer. Takav konj mora biti snažan, harmoničnih i pravilnih kretnji koje moraju biti lagane. Veoma je bitno da konj odrasta na velikim otvorenim prostorima gdje će imati priliku razviti se u potpunosti. Otvoreni pašnjaci su najbolji izbor (Šebalj, 2015.).

Slika 1. Matea Drageljević i 32 Femina, KK Hercules

Izvor: Šeper, 2019.

4. PRIPREMA KONJA ZA DALJINSKO JAHANJE

4.1. Hranidba trkaćeg konja

Hranidba endurance konja uvelike se razlikuje od hranidbe konja koji se natječu u drugim konjičkim disciplinama. Konjima od kojih se očekuje da su izdržljivi i prelaze velike udaljenosti potrebno je hranidbom stvoriti rezerve masnog tkiva jer su upravo masti za takvu vrstu sporta glavni izvor energije. Za postizanje vrhunske kondicije hranidba konja prilagođava se treninzima. Tri najvažnija spoja koja se nalaze u hranidbi svakog uspješnog endurance konja su:

1. Glukoza – metaboličko "gorivo"
2. Glikogen – izvor energije pri naglim potrebama
3. Keratin fosfat – rezervna energija koja se aktivira u anaerobnim uvjetima

Za dobrog i zdravog konja potrebno je hranidbom stvoriti zalihe masti, jer su upravo one izvor energije za kretanje na duge staze. Hranidba se prilagođava svakom konju posebno uzimajući u obzir intenzitet treninga. Neizostavan dio konjske hranidbe je paša, jer njome konj zadovoljava sve fiziološke potrebe. Sijeno livadnih trava i djetelinsko travne smjese dobra su zamjena za pašu u zimskim mjesecima i poželjno je da sijeno konju bude dostupno uvijek i da ga uzima po volji. Zrnata hrana koju koristimo za endurance konje je zob koja konju daje energiju, jer u sebi sadržava alkaloid Avenin. Ječam je odličan u kombinaciji sa zobom, a sam se daje izvan sezone u zimskim mjesecima. Kako bi se konju osigurao izvor proteina, poželjno je u hranidbu konja obrađenu soju i suncokretovu pogaču. Osim uobičajenih krmiva postoje dodatci za prehranu, te određeni vitamini čije se korištenje preporuča za sportske konje.

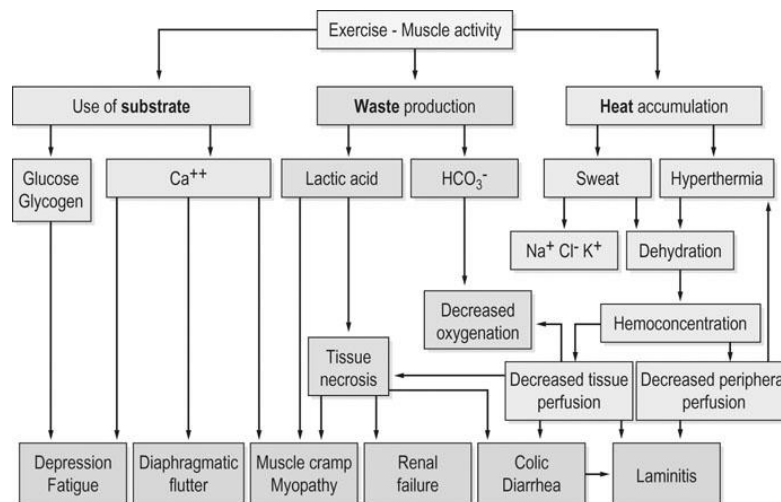
Tablica 1. Krmiva koja se koriste u obrocima konja (Pagan, 1998)

Izvor energije	Škrob	Mast	Bjelančevine	Vlakna
Krmivo	Kukuruz (70%) Ječam (66%) Zob (50%)	Biljno ulje Životinjska mast	Sojina sačma	Sijeno Repina pulpa
Mjesto apsorpcije	Tanko i debelo crijevo	Tanko crijevo	Tanko crijevo	Debelo crijevo
Apsorbirani oblik	Glukoza	Glicerol	Aminokiseline	Acetat Propionat Butirat
Aerobna energija	Da	Da	Da	Da

4.2. Fiziološka stanja endurance konja

Energija se unutar organizma može provoditi aerobno, to znači da kisik u zadovoljavajućim količinama dolazi do mišića, a mliječna se kiselina uklanja iz mišića. Osim aerobnog načina postoji i anaerobni, nepoželjan način. Do anaerobnog rada metabolizma dolazi na brzini između 18 i 36 km/h, iako i to ovisi o konju i njegovoj kondiciji. Ako se energija u organizmu provodi na anaeroban način konj će za izvor energije koristiti mliječnu kiselinu, što negativno utječe na rad drugih organa konja. Konji za daljinsko jahanje mogu imati problema ako koriste anaerobni sustav u bilo kojem trenutku. Šebalj (2015.) ističe kako mliječna kiselina nije (kako se dugo mislilo) otpadni produkt koji se stvara u mišićima, već je izvor energije i koriste je mitohondriji unutar stanica. Također napominje da crvena krvna zrnca, jetra, bubrezi, mišići pa i mozak koriste laktate mliječne kiseline te ih pretvaraju u glukozu. Najvažniji čimbenik koji utječe na to koliko konj može brzo i dugo trčati je razina glikogena u mišićima, jer mišići koji u sebi imaju glikogen mogu raditi brže i jače. Pravilnom hranidbom konja tijekom treninga je potrebno dovesti organizam konja do stadija da razina šećera opada polako i umjereno prilikom napora jer se tako mišići sporije troše. Tijekom treninga i natjecanja konji gube znatan dio tekućine znojenjem, zbog čega su potrebe za vodom povećane kod takvih konja, u odnosu na one koji nisu u treningu (Baban i sur., 2013.). Antioksidacijski stres je česta pojava u endurance konja ako se u hranu ne stave dodatci koji bi to spriječili (Hargreaves i sur., 2002). Oksidacijski stres možemo umanjiti vitaminima E, C i lipoidnom kiselinom. Prelazeći velike udaljenosti, u velikoj brzini konji oslobađaju veliku količinu intramuskularne topline. 20-25 % energije koja se troši metabolizmom mišića pretvara se u mehanički rad, dok se ostalih 75-80 % oslobađa kao toplina. Konj oslobađa toplinu iz tijela tako da otpušta i isparava velike količine znoja (65%), a ostatak se

otpušta respiratornim isparavanjem (25%). Poznato je da konj proizvede 10-15 litara znoja krećući se brzinom od 16 kilometara po satu. Konjski znoj sadrži visoke koncentracije natrija, kalija i klorida. S obzirom na dehidraciju, ioni natrija resorbiraju se u bubrezima u zamjenu za kalij i vodikove ione. Međutim, pri značajnom gubitku natrija homeostaza je poremećena i krvožilni sustav je zahvaćen što dovodi do smanjenja krvnog tlaka, povećanja vremena punjenja kapilara i povećanog broja otkucaja srca. Konji koji su namijenjeni za daljinsko jahanje u pravilu prelaze preko zahtijevnih i prirodnih površina, te nerijetko treniraju u nepovoljnim vremenskim uvjetima (visoka ili niska temperatura, sparina i ostalo). Stoga se posebno mora pripaziti na ozljede koje su specifične za tu disciplinu, kao na primjer prekomjerna naprezanja (sindrom iscrpljenosti konja), iščašenja ligamenata, istegnuća, hromost, dehidracija, hipertermija. Svakako treba voditi računa o održavanju elektrolita i povoljne pH vrijednosti (Robert, 2016.).

Slika 2. Prikaz slijeda događaja koji dovode do određenih metaboličkih stanja

Izvor: <https://veteriankey.com/veterinary-aspects-of-training-and-racing-endurance-horses/>

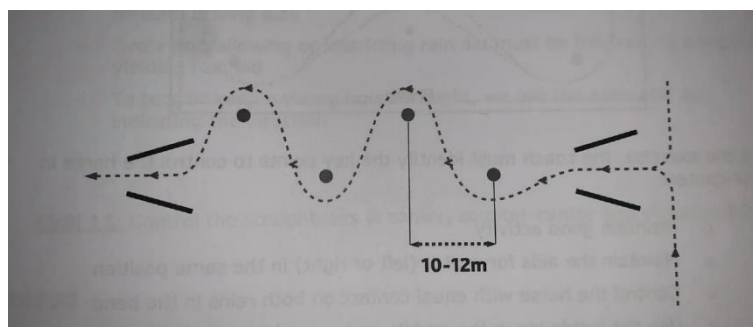
4.3. Sindrom iscrpljenosti konja

Carlson i sur. (2009.) opisuju sindrom iscrpljenosti konja kao multisistemijski poremećaj koji se razvija u konja koji sudjeluju na natjecanjima kroz duže vremensko razdoblje (kao što je daljinsko jahanje), osobito kada se održavaju u toplijim vremenskim uvjetima. Prema Klobučar i sur. (2020.) sindrom iscrpljenosti se može opisati kao metabolički poremećaj povezan s dehidracijom, poremećajem elektrolita, akumulacijom topline i gubitkom zaliha energije. Očituju se umorom i depresijom konja, lošim sportskim rezultatima, a u težim slučajevima može završiti i letalno. Ozbiljnost sindroma predstavlja razlog brige za očuvanje

zdravlja i dobrobiti sportskih konja. Nadalje, autori ističu kako je poznavanje patofiziologije nastanka sindroma iscrpljenosti te edukacija trenera i jahača od strane veterinara o adaptaciji organizma na metaboličke promjene tijekom tjelesnog napora bitan čimbenik u prevenciji sindroma iscrpljenosti konja.

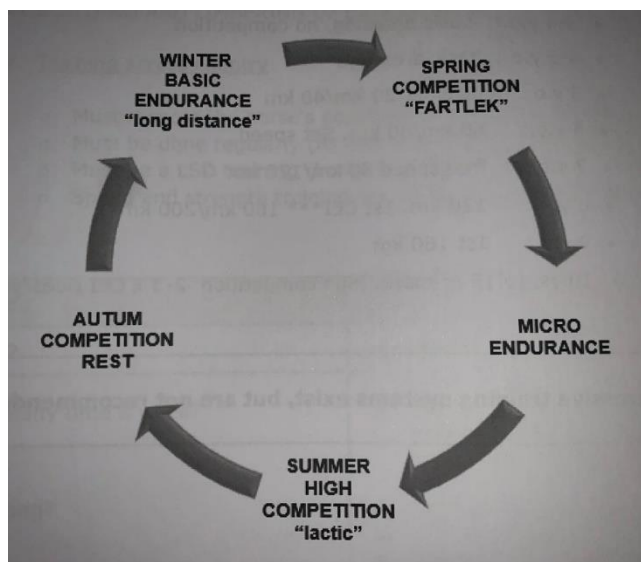
4.4. Trening konja za endurance

Da bismo uopće počeli s bilo kakvom vrstom treninga potrebno je dobro upoznati svog konja. Endurance se smatra posebnom disciplinom baš iz tog razloga što je dobitna kombinacija što veća međusobna povezanost i poznavanje konja i jahača. Trening se postupno prilagođava svakom konju posebno, isto tako ako jahač ili trener primijeti da konju ne odgovaraju odabrani načini treniranja potrebno je postupno mijenjati jačinu i način treninga. Osim samog konja bitno je da je i jahač u dobroj tjelesnoj kondiciji jer ukoliko i sam jahač nije spreman, on može konju predstavljati dodatno opterećenje i u krajnjoj situaciji biti odgovoran za lošiji rezultat. Za dobar trening se moraju uvažiti i psihofizičke mogućnosti i zrelost konja. Za konja koji se natječe u daljinskom jahanju preporučeno je da što manje vremena provodi u boksu. Trening se mora provoditi na dugačkim distancama u laganim kretnjama. Velika brzina i jačina treninga mogu biti opasne za konjske tetive i zglobove. Za mlade konje preporučeno je trenirati pet dana u tjednu po sat vremena do najviše dva, ili tri do četiri sata dva puta tjedno. Metoda treninga za mlade konje je hodanje po uzbrdicama i nizbrdicama, puno kasa i malo galopa. Prije početka sportske sezone, dva mjeseca prije samog natjecanja potreban je trening dva do tri dana tjedno, šest do sedam sati na dan. Osim treninga na terenu za endurance je bitan trening u manježu kojim poboljšavamo fleksibilnost i balans, ojačavamo mišićnu masu, konj i jahač se mogu bolje uskladiti i konj se trenira kako bi poštivao jahača i njegove naredbe. Jahač mora imati dobru jahačku vještinu i tehniku (FEI Coach Education, Course Workbook, 2016.).

Slika 3. Primjer treninga u manježu za pripremu endurance konja

Izvor: FEI Coach Education, Course Workbook, 2016.

Slika 4. Cjelogodišnja shema za pripremu konja kroz različita godišnja doba

Izvor: FEI Coach Education, Course Workbook, 2016.

Veoma je bitno obratiti pozornost na kvalitetu i vrstu tla na kojem konj trenira. Izrazito tvrde podloge kao što su beton i makadam mogu dovesti do šepavosti konja i uzrokovati teže ozljede koje sprječavaju konja da prisustvuje natjecanju. Za sastavljanje plana treninga konja u obzir se mora uzeti tjelesna kondicija konja i mora mu biti pravilno prilagođena. Treba biti oprezan i razuman kada je treniranje u pitanju jer se ispred svega mora poštivati psihičko zdravlje konja. Nakon svakog treninga bitno je pravilno ohladiti konja kako bi se izbjeglo oticanje i ukočenost poslije treninga, te kako bi se tjelesna temperatura i krvni tlak vratili u normalu.

Slika 5. Trening pred natjecanje daljinskog jahanja

Izvor: Arhiva Konjičkog kluba Hercules

5. DOBROBIT KONJA U DALJINSKOM JAHANJU

Određenih pravila sportaši se moraju pridržavati radi postizanja regularnosti i ravnopravnosti među svim jahačim parovima. Međunarodni konjički savez (FEI) traži od svih uključenih u međunarodni konjički sport da se pridržavaju Pravila ponašanja FEI-a, te da priznaju i prihvate kako je u svakom trenutku dobrobit konja na prvom mjestu. Dobrobit konja nikad ne smije biti podređena utjecaju natjecateljskih ili trgovačkih interesa. (Članak A.2.3., Opći pravilnik HKS). Sudjelovati na natjecanju smiju samo spremni i utrenirani konji koje smiju jahati osobe koje su položile natjecateljsku licencu te polaganjem iste stekle određeno znanje kako ne bi naštetile sebi i konju. Konjima mora biti omogućen odmor nakon putovanja, treninga i natjecanja. Niti jedan konj kojeg se proglasi nesposobnim za natjecanje ne smije se natjecati niti nastaviti s natjecanjem, a ukoliko kod jahača postoji sumnja da s konjem nešto nije u redu, potrebno je pozvati Veterinarsko vijeće kako bi stručne osobe mogle odlučiti o tome da li je konj spreman za nastavak natjecanja ili ga se ipak mora isključiti, a sve u svrhu očuvanja dobrobiti konja. Kobile koje su prošle četvrti mjesec ždrebosti ne smiju sudjelovati u natjecanju, kao ni kobile koje doje ždrebad. Upotreba dopinga ili nedozvoljenih lijekova predstavljaju ozbiljno ugrožavanje dobrobiti konja i ne toleriraju se. Zlostavljanje konja korištenjem prirodnih ili umjetnih pomagala (bič, mamuze, korbači) se nikako ne toleriraju. Obavezno je da se konji treniraju i natječu na sigurnim površinama. Sve prepreke, prirodne ili umjetne moraju biti prilagođene dobrobiti konja. Natjecanja se ne smiju održavati u vremenskim uvjetima koji mogu naštetiti konju. Stručno veterinarsko vijeće mora biti uvijek dostupno na svakom natjecanju kako bi se ozlijeđenom konju ukazala pomoć. Ukoliko su ozljede izrazito ozbiljne i teške postoji i opcija eutanaziranja u svrhu smanjenja patnje konja. Konja treba uspavati što je prije moguće, humano i od strane veterinara. Prema konjima koji se povlače iz natjecanja treba se odnositi osjećajno i humano.

6. ENDURANCE NATJECANJE

Osim same organizacije natjecanja bitno je da organizator sastavi poziv za sudionike natjecanja. Poziv sadrži propozicije u kojima je naveden precizan datum održavanja, te detaljni slijed aktivnosti. Navodi se kategorija natjecanja, udaljenosti tj. duljine etape, brzina kretanja na stazi, vremenska ograničenja, način plasmana, pravila starta, postupci na mjestima obaveznog zaustavljanja, trajanje obaveznog odmora, podatci o stazi i moguće prepreke na stazi. Područje natjecanja obuhvaća područje u kojem se nalaze natjecateljske etape, na stazi označena mjesta za ekipe, prostor veterinarskog pregleda i prostor obaveznog odmora na prostoru veterinarskih vrata. Na području natjecanja svi konji moraju biti pod nadzorom službenog veterinarskog osoblja. Konji mogu biti diskvalificirani prije ili tijekom natjecanja, te također nakon završetka jahanja utakmice, što je jedinstveno u endurance disciplini (Nagy i sur., 2012.). Kategorije daljinskog jahanja su CEN1* 140-160 km, CEN2* 120-139 km, CEN1* 80-119 km, B 60-79 km, A 40-59 km i D 16-39 km. Za svaku kategoriju najviši dozvoljeni puls na veterinarskom pregledu je 64 otkucaja po minuti.

6.1. Službeno osoblje

Službeno osoblje čine članovi sudačkog vijeća, veterinarskog vijeća, tehnički delegat, glavni steward i ostalo osoblje koje se prema pravilniku Hrvatskog konjičkog saveza smatra službenim osobljem. Ono se bira sukladno s primjenjivim pravilima Hrvatskog konjičkog saveza s popisa licenciranog službenog osoblja. Broj službenog osoblja koje treba biti prisutno na natjecanju određeno je također pravilnikom, a od zadanog broja odstupa se tek u slučaju kada je na natjecanje prijavljeno više jahaćih parova.

6.2. Etape

Endurance natjecanje sastoji se od više etapa, niti jedna od njih ne smije biti dulja od 40 km, niti kraća od 16 km. Na kraju svake etape obavezno je zaustavljanje i obavljanje veterinarskog pregleda. Obavezni odmor na kraju svake etape po pravilu se računa u omjeru 1 minute po pretrčanom kilometru. Vrijeme etape počinje se računati kada natjecateljski par prijeđe startnu liniju, sve dok se ne vrati i prijeđe ciljnu liniju. U vrijeme etape ne uračunavaju se vrijeme oporavka niti vrijeme obaveznog odmora. Nakon vremena oporavka konj dolazi na veterinarski pregled, tamo se upisuje vrijeme kada je veterinarski pregled prijavljen i tada staje vrijeme provedeno na stazi (vrijeme etape zbrojeno s vremenom

oporavka), a onda započinje teći zadano vrijeme obaveznog odmora. Izuzetak tome je posljednja etapa kada je vrijeme etape konačno vrijeme i kada je dozvoljena samo jedna prezentacija konja tj. veterinarski pregled, ako konj ne zadovoljava zadane parametre srčanog pulsa (64), vraća se na mjesto za odmor, vrijeme obaveznog odmora se zaustavlja i dalje teče vrijeme etape. Takav konj ima pravo na još jedan pregled ukoliko ne prelazi vrijeme maksimalnog vremena oporavka. Ciljna ravnina mora biti dovoljno dugačka i široka kako bi se omogućilo da više konja završi natjecanje većom brzinom bez ometanja drugog natjecatelja, te se mora omogućiti dovoljno prostora za zaustavljanje konja nakon što prijeđu ciljnu liniju u galopu (Pravilnik daljinskog jahanja, HKS, 2020.).

6.3. Staza

Svaka staza na natjecanju mora biti jasno označena i ne smije dovesti u nedoumicu kako se kretati stazom. Oznake mogu biti zastavice, trake, strjelice, vapno i boja. Pravilo daljinskog jahanja glasi tako da jahač prati oznake koje su s njegove desne strane. Svaku pogrešku na stazi natjecatelj mora ispraviti od mjesta gdje je greška nastala pod prijetnjom kazne ili isključenja.

6.4. Način starta

Start može biti masovan ili u intervalima. Konj ne smije prijeći startnu crtu prije nego što sudac da znak za start. Ako se dogodi da natjecateljski par pogrešno starta, mora se vratiti i ponovno prijeći startnu crtu iako će se vrijeme starta računati od stvarnog znaka starta. Niti jedan natjecatelj ne smije startati 15 minuta poslije svog određenog vremena starta, u protivnom prijeti diskvalifikacija jahaćeg para. Kakav god bio način starta, svaki natjecateljski par mora istrčati etape kao da je sam i da se natječe s vremenom.

Slika 6. Prikaz masovnog starta (Croatia cup u Bilju, 2014).

Izvor: Kiebel, 2014.

6.5. Veterinarski pregled

Prva veterinarska kontrola obavlja se nakon dolaska konja na natjecanje ili prije dolaska konja u dodijeljeni smještaj. Obavlja ga ovlaštenu veterinar s područja natjecanja ili službeni veterinar natjecanja odabran od strane organizacijskog odbora. Cilj prvog pregleda je utvrditi identitet konja, koji se provjerava uvidom u putovnicu, zatim se provjerava opće zdravlje konja, te se vrši provjera ima li konj sva cjepiva koja su propisana u pravilima vakcinacije. Prvi pregled konja može se obaviti i najkasnije na dan natjecanja. Pregled obavlja veterinar i veterinarsko vijeće zajedno sa sudačkim vijećem. Prvo se obavlja identifikacija konja, mjeri se puls, provjerava se dišni sustav, ocjenjuju se pokreti konja (ocjena koraka), opće stanje konja, te ostale pojedinosti koje bi mogle utjecati na konja tako da mu za vrijeme natjecanja izazivaju bol i nelagodu. Obavezno je vršiti veterinarski pregled konja nakon svake odrađene etape. Ukoliko je puls viši od dozvoljene granice, konj može ponoviti pregled pulsa ako je u okviru dozvoljenog vremena. Prije isteka vremena određenog za pristup pregledu, konj mora pokazati sposobnost za nastavak natjecanja. Veterinar koji je pregledao konja ima pravo zatražiti ponovljeni pregled kako bi se uvjerio da je konj spreman nastaviti utrku. Kada jahač ili logističar uđu u prostor za veterinarski pregled konja, moraju se uputiti do dodijeljenog veterinaru normalnim hodom uz stalno kretanje prema naprijed kako ne bi smetao drugim natjecateljima. Nije dozvoljeno poticanje konja zvukom, mahanjem i potezanjem. Uz konja u prostoru za pregled dozvoljeno je najviše 2 osobe. Na pregled konja dolazi se s neosedlanim konjem i bez štitnika, dok na glavi mora imati uzde kojima se njime upravlja. Pregled se obično obavlja na čvrstoj i ravnoj podlozi bez nepravilnosti. Prostor na kojem se obavlja veterinarski pregled mora biti tih u svakom trenutku. Sudačko vijeće i stewardi zaduženi su kako bi osigurali mir u prostoru veterinarskog pregleda, održavanjem mirne i tihe atmosfere. Na taj način osim znaka poštovanja prema konjima i jahačima omogućujemo konjima da budu mirni te da im puls ostane dovoljno nizak da bi prošli veterinarski pregled. Konj je plaha životinja i svaki jači zvuk ili nagli pokret može dovesti do toga da konju naraste puls. Svaki konj koji pokazuje agresivnost, nepravilan odgoj, te svaki konj kod kojeg veterinarsko vijeće ima poteškoće ili nemogućnost za pregled ili ako se konja ne može potaknuti na kasanje (bez mahanja, uzvika i nedozvoljenog poticanja) kako bi pokazao da li se pravilno kreće (isključivanje šepavosti), isključit će se iz daljnjeg natjecanja. Puls je prvi podatak koji se pregledava i upisuje prilikom pregleda, to je najbitniji podatak jer je to najveći pokazatelj sposobnosti konja za nastavak natjecanja. Svako mjerenje pulsa obavlja

licencirani član Veterinarskog Vijeća. Najveći dozvoljeni puls za prolaz na veterinarskom pregledu je 64 otkucaja u minuti. Način na koji puls može biti izmjeren je stetoskopom i štopericom ili elektroničkim sustavom za mjerenje pulsa. U današnje vrijeme najčešće se koriste elektronički mjerači pulsa (pulsometar) koji se prislanja uz lijevu stranu grudnog koša u visini lakta (Pravilnik daljinskog jahanja, HKS, 2020.).

Slika 7. Elektronički način mjerenja pulsa

Izvor: Arhiva Konjičkog kluba Hercules

Slika 8. Veterinarski pregled

Izvor: Arhiva Konjičkog kluba Hercules

Konjima s pulsom višim od 64 otkucaja u minuti neće se dozvoliti nastavak natjecanja, te će se smatrati da nisu zadovoljili uvjete za sljedeću etapu. Da bi se smjelo konja isključiti iz natjecanja zbog visokog pulsa još jedan veterinar mora potvrditi da je puls viši od dozvoljenog. Nepravilnosti u disanju mogu ugroziti sigurnost konja te se isto smatraju razlogom za isključenje. Konj lošeg općeg stanja i visoke temperature bit će isključen. Provjera metaboličkog stanja podrazumijeva sluznicu, vrijeme punjenja kapilara, hidrataciju, peristaltiku, ponašanje i indeks kardiološkog oporavka. Ukoliko su vrijednosti navedenih stanja narušene, odluku o isključenju će donijeti veterinarsko vijeće tj. tri veterinara tajnim glasovanjem. Odluku priopćuju sudačkom vijeću koje obavještava natjecatelja. Svaka bolnost, razderotina ili rana u ustima konja ili na tijelu (uključujući i nažuljanost od kolana i sedla) se mora pribilježiti. Ako je stanje rana i bolnosti toliko ozbiljna da može narušiti opće stanje konja, takvom konju se neće dozvoliti daljnje sudjelovanje na natjecanju. Prilikom završnog pregleda prvo prokasavanje obavlja se ispred sva tri člana veterinarskog vijeća. Na završni pregled dozvoljeno je pristupiti samo jednom i to u propisanom vremenu. Da bi konj pristupio, puls mora biti spušten na minimalno 64 otkucaja u minuti u roku od 20 minuta od prelaska ciljne ravnine. Konji koji ne zadovolje ovaj uvjet neće ući u plasman, ali svejedno moraju pristupiti veterinarskom pregledu nakon 20 minuta

od ulaska u cilj. Završni pregled služi za utvrđivanje sposobnosti konja za sudjelovanje na sljedećem natjecanju nakon predviđenog obaveznog odmora.

Nakon natjecanja konjima se mora osigurati minimalni obavezni odmor prije nego ponovno steknu pravo sudjelovanja na nacionalnom ili FEI natjecanju. Ukupno vrijeme odmora počinje od ponoći na dan kada je utakmica završena i završava u ponoć posljednjeg punog dana obaveznog odmora (Pravilnik daljinskog jahanja, HKS, 2020.).

Tablica 2. Vrijeme obaveznog odmora određeno prijeđenom kilometražom

DULJINA STAZE	VRIJEME OBAVEZNOG ODMORA
0-54 km	5 dana
55-106 km	12 dana
107-126 km	19 dana
127-146 km	26 dana

6.6. Plasman

Natjecateljski par koji je u najkraćem vremenu savladao stazu bit će proglašen pobjednikom natjecanja, ako je uspješno prošao sve završne veterinarske preglede. Za ekipni plasman pobjednička ekipa je ona koja ima najviše bodova nakon zbrajanja završnih rezultata svih plasiranih natjecatelja jednog kluba. U slučaju neriješenog rezultata dviju ekipa, pobjednička je ona koja ima manje članova. Kada dva ili više natjecatelja koji su startali zajedno imaju jednako ukupno vrijeme provedeno na stazi, njihov se poredak određuje prema redoslijedu prolaska kroz ciljnu crtu. Mrtva utrka označava situaciju kada u startu po grupama, dva ili više natjecatelja imaju jednako ukupno vrijeme provedeno na stazi. Njihov se poredak računa prema najmanjem vremenu provedenom na zadnjoj etapi utakmice.

Slika 9. Pehari i rozete kao nagrade

Izvor: Arhiva Konjičkog kluba Hercules

Slika 10. Proglašenje pobjednika

Izvor: Arhiva Konjičkog kluba Hercules

7. DISCIPLINSKA ODGOVORNOST

7.1. Okrutnost i žuti karton

Svako djelovanje ili niz djelovanja koje se prema mišljenju sudačkog vijeća može protumačiti kao okrutnost ili zlostavljanje konja kaznit će se diskvalifikacijom i drugim načinima dozvoljenim u Općem Pravilniku, te će osoba koja je vršila zlostavljanje biti prijavljena Hrvatskom konjičkom savezu i FEI-u. Izvješća ovakve vrste moraju biti popraćena potpisima i adresama stanovanja svjedoka ovih (ne)djela. Izvješće se predaje sudačkom vijeću ili tehničkom delegatu (Pravilnik daljinskog jahanja, HKS, 2020.). Predsjednik sudačkog vijeća ima ovlasti dati žuti karton natjecatelju, članu ekipe ili šefu ekipe za vrijeme održavanja natjecanja. Dodjeljuje se u situacijama ako natjecatelj prijavi konja na natjecanje tijekom obaveznog odmora konja, ako netko od ekipe prekrši pravila određena pravilnikom ili uzastopno bude upozoren dva ili više puta od strane sudačkog vijeća, ako konj ne pristupi završnom veterinarskom pregledu prije odlaska s područja natjecanja ili uslijed uzastopnog neprimjerenog ponašanja članova ekipe na prostoru natjecanja neovisno o već izrečenom upozorenju od strane sudačkog vijeća ili tehničkog delegata. Ako ista osoba u natjecateljskoj godini dobije jedan žuti karton, klubu za koji se osoba natječe oduzima se 500 bodova u Croatia Cup-u. Ako ista osoba u tekućoj godini dobije dva žuta kartona klubu se oduzima 1000 bodova u Croatia Cup-u. Ako ista osoba dobije tri žuta kartona, toj se osobi određuje suspenzija natjecanja ili sudjelovanja u natjecanju u daljinskom jahanju u trajanje od godine dana (Pravilnik daljinskog jahanja, HKS, 2020.).

8. ENDURANCE NATJECATELJ

U skladu s pravilnikom Hrvatskog konjičkog saveza natjecatelj može biti svaka osoba od najmanje 14 godina starosti. Na natjecanju može sudjelovati kao pojedinac ili kao član ekipe, jedini uvjet je da posjeduje natjecateljsku licencu za tekuću godinu izdanu od Hrvatskog konjičkog saveza. Natjecatelji od 10 do 14 godina mogu se natjecati isključivo uz pratnju mentora i uz važeću jahaću licencu. Mentor može biti osoba starija od 18 godina koja posjeduje natjecateljsku licencu daljinskog jahanja i tri uspješno završene utakmice. Jahač junior i jahač koji je mentor, startaju zajedno i cijelo vrijeme moraju jahati zajedno, isto je tako obavezno da se jahač junior i jahač mentor pojave zajedno na veterinarskim vratima. Jedan mentor može voditi najviše četiri jahača. Kada mentor vodi jednog ili više jahača za start sljedeće etape, uzima se vrijeme starta najsporiјeg jahača iz skupine. U slučaju da mentor mora odustati od utakmice dozvoljava se promjena mentora na prijedlog šefa ekipe u kojoj se jahač natječe. Mentoru nije dozvoljeno odustati od već prihvaćenog mentorstva.

Slika 11. Endurance jahačica i konj pod punom opremom prije starta

Izvor: Arhiva Konjičkog kluba Hercules

8.1. Kilaža jahača

Provjera težine jahača obavezna je za svaku utakmicu daljinskog jahanja, vrši se jer je endurance natjecanje u izdržljivosti, te je poštena praksa kategorizirati jahače prema težini. Provjera težine obavlja se prije starta, a gdje je moguće obavlja se i nakon cilja. Vaganje se obavlja tako da jahač staje na vagu sa svom opremom (jahaća oprema i sedlo), osim oglavine. Natjecatelj mora održavati minimalnu tjelesnu težinu u svakom trenutku natjecanja pod prijetnjom diskvalifikacije. Na svim natjecanjima s 3 i 4*, za seniore, minimalna tjelesna

težina jahača mora biti 75 kg. Na ostalim natjecanjima minimalna dopuštena težina je 70 kg. Za juniore, mlade jahače i kadete nije propisana minimalna težina jahača.

8.2. Sedlo i oprema

Pravilno pričvršćena zaštitna kaciga obavezna je za sve osobe na svim natjecanjima dok su na konju. Za sve osobe do navršanih 16 godina starosti obavezan je sigurnosni prsluk. Sigurnosna obuća s petom od najmanje 12 mm ili više, ako natjecatelj jaši u obući bez pete obavezno je da na uzengijama (stremenima), ima zaštitne košarice kako noga ne bi prošla kroz uzengiju. U disciplini endurance nema posebnih ograničenja i pravila za sedlanje i uzdanje, ali oprema mora biti u ispravnom stanju te mora biti pravilno postavljena i pričvršćena. Zabranjena je upotreba izvezica i uzda koje sputavaju slobodno kretanje glave i vrata konja. Ako se koristi martingal uzde moraju imati leptiriće. U pojedinim vrstama natjecanja ove discipline reflektirajuća oprema u propozicijama natjecanja može se navesti kao obavezna. Zabranjena je upotreba bičeva ili korbača te bilo kojih drugih predmeta iste namjene. Dozvoljena je upotreba mobitela i GPS-a. Sva ostala komunikacijska oprema mora biti odobrena od strane sudačkog vijeća prije natjecanja.

Slika 12. Profesionalno endurance sedlo marke Setzi
Izvor: Arhiva Konjičkog kluba Hercules

Slika 13. Profesionalna endurance oglavina
Izvor: Arhiva Konjičkog kluba Hercules

9. LOGISTIKA

Osim što konj i jahač moraju dobro surađivati kako bi ostvarili što bolji rezultat, za svaki jahači par neophodna je dobro organizirana logistika. Logistiku čine članovi kluba koji se ne natječu, ali svojim klupskim kolegama pomažu tako što sedlaju konja, osiguravaju tekućinu za konja i jahača, brinu se za opremu, a ukoliko jahač dođe umoran s etape logističar mora biti na raspolaganju obaviti veterinarski pregled umjesto samog jahača. Kada jahač dođe sa staze logističari preuzimaju konja, rasedlavaju ga i hlade. Hlađenje je postupak s kojim konju spuštamo puls. Za svakoga konja postoji različita metoda hlađenja, dok jednom konju odgovara polijevanje vodom, drugom konju više odgovara lagana šetnja. Zbog toga jahač mora dobro poznavati svog konja kako bi metodom koja više odgovara njegovom konju što lakše i brže spustio puls. Za logistiku je poželjno da zna što više pravila o daljinskom jahanju, da ima iskustva s konjima i da poznaje konja kojem je logističar. Logistika mora djelovati brzo ali bez širenja nervoze. Bez dobre i organizirane logistike teško je postići uspješne rezultate na natjecanju daljinskog jahanja.

Slika 14. Logističar pomaže jahaču ohladiti konja

Izvor: Arhiva Konjičkog kluba Hercules

10. VAŽNIJI REZULTATI U DALJINSKOM JAHANJU

Uvidom u rezultatsku listu (HKS, 2021.) za utakmice Croatia Cup-a i Prvenstva Hrvatske od 2010. godine pa do danas najbolje ekipne rezultati ostvarile su članice HKS-a: Konjički klub Husar, Konjički klub Istra, Konjički klub Garić i Konjički klub AS Klinča Sela. Vrhunske rezultate osvaja i Konjički klub Vinia koji briljira na međunarodnim natjecanjima. Ove je godine njihova jahačica Iris Baljak na grlu Mabrouk Mohara u Austriji odjahala stazu dužine 100 kilometara s prosječnom brzinom od 16,4 km /h i osvojila prvo mjesto u kategoriji juniora. Isto tako je uspješno završila utakmicu u Slovačkoj gdje je na istom broju kilometara također osvojila prvo mjesto u kategoriji juniora. Laura Šapić (ujedno i predsjednica istoga kluba) je 2016. godine uspješno savladala stazu dužine 120 km u Abu Dabiju. Osim Konjičkog kluba Vinia svakako treba istaknuti i Konjički klub Ramarin koji je sudjelovao na međunarodnim natjecanjima u Austriji, Italiji i Srbiji. Konjički klub Hercules je jedini klub u Osječko baranjskoj županiji koji se profesionalno bavi daljinskim jahanjem. Aktivno djeluje od 2010. godine, sjedište mu je u Vardarcu, a na čelu kluba je Viktorija Bulić "najtrofejnija seniorka naše županije u disciplini daljinskog jahanja" (Baban, 2021.). Klub danas broji pet licenciranih natjecateljica koje su u 2021. godini donijele značajne rezultate, te Konjički klub Hercules ekipno postavile na postolje trećeg mjesta. U prvom kolu Croatia Cup-a Matea Drageljević kao najiskusnija među jahačicama i mentorica mladim jahačkim nadama KK Hercules je osvojila prvo mjesto na kobili Quinolina, Maja Taslidžić je osvojila prvo mjesto u kategoriji juniora na kobili Alkar Talija, a Ema Huskić drugo mjesto na Villiju na utakmici dužine 42 kilometra. U drugom kolu Croatia cup-a Ema Huskić se natjecala na 48 kilometara i osvojila drugo mjesto dok su jahačice Maja Taslidžić i Mia Hajić na 29 kilometara zauzele drugo i treće mjesto. U trećem kolu Ema Huskić natjecala se na Prvenstvu Hrvatske i na dužini od 63 kilometara osvojila je treće mjesto, dok je isti plasman, ali na dužini od 42 kilometra osvojila Maja Taslidžić na kobili Poly. Moj matični klub se i dalje razvija u svrhu osposobljavanja mladih jahača za natjecanja u daljinskom jahanju, s ciljem promicanja i popularizacije jahaćeg sporta.

11. ZAKLJUČAK

Na osnovu dugogodišnjeg vlastitog iskustva u radu je prikazana specifičnost uzgoja, hranidbe, treninga i odnosa s konjem koji dovodi do uspješnih rezultata u konjičkoj disciplini endurance (daljinskog jahanja). Opisani su i kriteriji za bavljenje ovim sportom koji se odnose na jahača i konja, sustav i organizacija natjecanja, problematika disciplinske odgovornosti i način na koji se skrbi o konjima koji se natječe u disciplini daljinskog jahanja. Daljinsko jahanje je posebna disciplina koja je u Republici Hrvatskoj još uvijek u razvitku. I danas učimo i nadograđujemo znanje o daljinskom jahanju, te se educirajući pokušavamo što više približiti konju upoznavajući njegove fizičke i psihičke potrebe. S obzirom na to da je u daljinskom jahanju naglasak stavljen na dobrobit konja, važno je znati što više o fiziologiji i načinu na koji organizam konja funkcionira kako bismo mogli zadovoljiti sve uvjete, koji će za krajnji rezultat dati zdravog i zadovoljnog konja te dobre sportske rezultate. Upravo ta međusobna povezanost između konja i jahača koju endurance disciplina donosi, razlog je što se sve veći broj mlade, ali i starije populacije odlučuje uključiti u natjecanja. Anketirajući sportske natjecatelje došlo se do zaključka da je daljinsko jahanje jedna od najljepših disciplina u konjičkom sportu, konj i jahač imaju jednu posebnu vrstu povezanosti gdje surađuju kao tim, koji je uz to pokazatelj uspjeha. Također je za bavljenje ovom disciplinom neophodna ljubav i briga o konju, koja mora biti ispred želja za plasmanima. Najveća prednost daljinskog jahanja je upravo to što se treninzi i natjecanja odvijaju u prirodi, konju se dopušta sloboda kretanja što u konačnici čovjeku donosi tako neophodan psihički mir.

12. POPIS LITERATURE

1. Baban M. (2021.): Konjički klub Osijek (1959.-2019.). Monografija. Konjički klub Osijek, Studio HS Internet d.o.o. Osijek.
2. Baban M., Gregić M., Budimir K., Domaćinović M., Prvanović Babić N., Mijić P., Bobić T. (2013.): Specifičnosti hranidbe endurance konja. *Krmiva* 55, Zagreb 2; 95-101.
3. FEI (2016.): Coach Education Course Workbook
4. Hergreaves B.J., Kronfeld D.S., Waldron J.N., Lopes M.A., Gay L.S., Saker K.E., Cooper W.L., Sklan D.J., Harris P.A., (2002): Antioxidant Status of horses during two 80 km Endurance races. <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/12042527/> (20.04.2021.)
5. Hrvatski Konjički Savez (2020.): Pravilnik daljinskog jahanja https://documents.konjicki-savez.hr/Documents/Doc_2018/Pravilnik_o_daljinskom_jahanju.pdf (13.05.2021)
6. Klobučar K., Vrbanac Z., Kučko A., Gotić J., Bottegaro B.N. (2016.): Značaj i uloga veterinara u daljinskom jahanju. *Hrvatski Veterinarski Vjesnik*, 24/2016., (5-6), 40-45.
7. Klobučar K., Vrbanac Z., Bureš T., Gotić J., Bottegaro B.N. (2020.): Sindrom iscrpljenosti konja https://www.researchgate.net/publication/341401025_Sindrom_iscrpljenosti_konja_Exhausted_horse_syndrome (03.07.2021.)
8. Kramarić Z., Vrhovnik I. (2012.): Priprema, provedba i analiza natjecanja u daljinskom jahanju Croatia Cup-a. 25. Ljetna škola kineziologa Republike Hrvatske <file:///C:/Users/Tihana/Downloads/toaz.info-priprema-provedba-i-analiza> (20.07.2021.)
9. Michael W. Dickinson (2003.): The Blood of Horse <http://www.michaelwdickinson.com/>(21.03.2021.)
10. Nagy A., Dyson S., Murray K. (2012.): A veterinary review of endurance riding as an international competitive sport <https://www.journals.elsevier.com/the-veterinary-journal> (01.08.2021.)
11. Pagan J.D. (1998.): Advances in Equine Nutrition <https://ker.com/wp-content/uploads/Energy-and-the-Performance-Horse.pdf> (19.05.2021.)

12. Robert C. (2016.): Veterinary aspects of training and racing endurance horses. Equine Medicine:<https://veteriankey.com/veterinary-aspects-of-training-and-racing-endurance-horses/> (19.05.2021.)
13. Šebalj G., (2015.): Uporabna vrijednost arapskog konja u daljinskom jahanju. Završni rad. Visoko gospodarsko učilište u Križevcima.

